

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ТА ЗЕМЕЛЬНОГО
ПРАВА: НАЦІОНАЛЬНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР**

29 жовтня 2025 року

**Біла Церква
2025**

УДК 349.42

ЧЕРЕДНІЧЕНКО К.А., магістратрантка

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК В.О.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

НЕТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІМПОРТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Досліджено сутність та значення нетарифного регулювання імпорту сільськогосподарської продукції як важливого інструменту державної торговельної політики. Розглянуто основні механізми впливу — квотування, ліцензування, санітарні та фітосанітарні вимоги, технічні бар'єри у торгівлі й екологічні обмеження. Визначено їхню роль у забезпеченні продовольчої безпеки, захисті внутрішнього ринку та підвищенні якості продукції.

Ключові слова: нетарифне регулювання, імпорт, сільськогосподарська продукція, квотування, сертифікація, санітарні та фітосанітарні вимоги, технічні бар'єри, ЄС.

Нетарифне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції є системою заходів державного впливу на зовнішньоекономічну діяльність, які застосовуються не через митні тарифи, а за допомогою адміністративних, правових та технічних інструментів [1; 2]. Головною метою таких заходів є забезпечення продовольчої безпеки, захист внутрішнього виробника та споживача, а також гарантування якості й безпечності продукції, що надходить на внутрішній ринок.

До основних інструментів нетарифного регулювання належать квотування та ліцензування, які дозволяють обмежувати кількість ввезеної продукції або вимагати спеціальні дозволи на її ввезення; санітарні та фітосанітарні вимоги, що контролюють дотримання стандартів безпеки харчових продуктів, карантинних та ветеринарних норм; технічні бар'єри у торгівлі, що включають стандарти, вимоги до маркування, пакування та сертифікації продукції; а також екологічні обмеження, які передбачають контроль за імпортом товарів з урахуванням охорони довкілля та сталого розвитку [3]. Ці інструменти дозволяють регулювати доступ продукції на ринок без застосування митних ставок, але водночас значною мірою впливають на умови торгівлі.

Нетарифне регулювання відіграє важливу роль у розвитку внутрішнього ринку сільськогосподарської продукції. Воно захищає національних виробників від надмірної конкуренції з боку імпорту, гарантує споживачам доступ до безпечних і якісних продуктів харчування, сприяє стабільності ринку та стимулює виробників підвищувати якість своєї продукції, дотримуючись міжнародних стандартів [4]. Таким чином, нетарифні заходи одночасно виконують захисну, соціальну, економічну та стимулюючу функції.

Застосування нетарифного регулювання відбувається в межах міжнародних правил, зокрема тих, що встановлені Світовою організацією торгівлі. Ці правила передбачають дотримання принципів прозорості, недискримінації та наукової обґрунтованості при впровадженні заходів контролю, особливо у сфері санітарних і фітосанітарних вимог. Для України важливим аспектом є наближення національних стандартів до норм Європейського Союзу, що включає гармонізацію технічних регламентів та системи сертифікації продукції [4]. Це дозволяє розширювати експортні можливості країни та водночас упорядкувати механізми імпортного контролю, забезпечуючи баланс між захистом національних інтересів та виконанням міжнародних зобов'язань.

Водночас застосування нетарифного регулювання супроводжується певними проблемами. Серед них — надмірна зарегульованість процедур, що ускладнює доступ продукції на ринок, високий рівень бюрократичних бар'єрів та складність виконання всіх необхідних процедур імпортерами. Крім того, існує ризик використання нетарифних заходів як прихованих форм протекціонізму, що може призводити до торговельних спорів на

міжнародному рівні. Важливо також зазначити, що недостатня цифровізація процесів контролю та сертифікації знижує ефективність регулювання та уповільнює розвиток торгівлі.

Перспективи вдосконалення нетарифного регулювання включають цифровізацію процедур ліцензування та сертифікації, впровадження ризик-орієнтованого підходу у перевітках, модернізацію інституційної бази контролюючих органів та гармонізацію національних стандартів із нормами ЄС. Такі заходи дозволять зробити систему контролю більш прозорою, ефективною та прогнозованою для всіх учасників ринку, одночасно забезпечуючи захист внутрішніх виробників та споживачів.

Нетарифне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції є ефективним інструментом державної торговельної політики, який дозволяє забезпечити баланс між економічними інтересами виробників, безпекою споживачів та міжнародними зобов'язаннями. Воно сприяє захисту внутрішнього ринку, підтримці продовольчої безпеки та підвищенню конкурентоспроможності національної продукції. Для України актуальними завданнями залишаються модернізація системи контролю, цифровізація процедур ліцензування та сертифікації, гармонізація національних стандартів із нормами Європейського Союзу та впровадження ризик-орієнтованого підходу. Реалізація цих заходів дозволить зробити нетарифне регулювання більш прозорим, ефективним та передбачуваним, водночас сприяючи інтеграції України у європейський та світовий економічний простір. Таким чином, нетарифне регулювання не лише захищає національні інтереси, але й створює умови для сталого розвитку аграрного сектору та підвищення якості сільськогосподарської продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» №959-XIV від 16.04.2003.
2. Закон України «Про державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності» №1466-XII від 01.07.1991.
3. Писаренко, О.В. Нетарифне регулювання зовнішньої торгівлі в аграрному секторі України. Київ: Національна академія наук України, 2020.
4. Євдокимова Л.П. Регулювання імпорту сільськогосподарської продукції в Україні та ЄС: порівняльний аналіз. Журнал «Аграрна економіка», 2021, № 3, с. 45–53.

УДК 347.77

БОЙКО І.О., магістрантка

Науковий керівник – **ПАХОМОВА А.О.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЄДИНИЙ ПАТЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

Єдиний (унітарний) патент Європейського Союзу (ЄПЕС) створює уніфікований механізм патентного захисту на території ЄС, що сприяє розвитку інновацій, зниженню витрат на патентування та підвищенню правової визначеності. Для України вивчення цієї моделі є важливим з огляду на адаптацію законодавства до європейських стандартів, покращення інвестиційного клімату та стимулювання технологічного розвитку. Запровадження аналогічних підходів може забезпечити ефективніший захист прав українських винахідників і сприяти інтеграції в європейський інноваційний простір.

Ключові слова: інтелектуальна власність, Єдиний патент, Європейський Союз, інновації, євроінтеграція, економічний розвиток, гармонізація законодавства.

Єдиний (унітарний) патент Європейського Союзу (Unitary Patent) – це нова система патентної охорони, яка набула чинності в ЄС з 1 червня 2023 року. Вона дозволяє отримати єдиний патент, що забезпечує охорону винаходу одночасно на території всіх країн-членів ЄС, які беруть участь у цій системі (наразі 17 країн).

Як зазначає Мартинюк І. [4, с.286], на практиці цим рішенням було передбачено, що власники ключових стандартних патентів, пов'язаних із технологіями, необхідними для

Сморода П.О., Сімакова С.І. Проблеми доказування корупційних правопорушень в Україні.....	87
Старікова С.О., Настіна О.І. Самовільне зайняття земельної ділянки: правові наслідки та шляхи вирішення проблеми.....	89
Гроза В.С., Мельник В.О. Правове регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів агробізнесу.....	90
Кармазіна Л.С., Настіна О.І. Проблеми використання земель, що опинилися під тимчасовою окупацією.....	92
Когутенко Д.В., Настіна О.І. Право спільної власності на землю: юридичний зміст та практика застосування.....	94
Катаєв Я.Д., Мельник В.О. Правові аспекти здійснення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів агробізнесу України в умовах воєнних викликів.....	95
Нестеренко Н.Є., Настіна О.І. Особливості орендного землекористування під час воєнного стану.....	97
Бойко І.О., Настіна І.О. Судова практика щодо земельних спорів: сучасні тенденції та особливості в умовах дії правового режиму воєнного стану.....	98
Кирилюк Д.В., Настіна О.І. Роль кадастру в системі земельних відносин України.....	100
Мусієць А.А., Настіна О.І. Способи захисту прав на землю під час воєнного стану: законодавство та практика.....	100
Придатченко М.Ю., Настіна О.І. Колективна власність на землю: історичні та сучасні аспекти правового режиму земельної частки (паю).....	102
Фролова К.А., Настіна О.І. Правовий режим земель природоохоронного призначення.....	104
Шаповал Н.О., Обіюх Н.М. Правові питання використання термальних вод в Україні.....	105
Хижняк С.Г., Настіна О.І. Право приватної власності на землю в умовах воєнного стану.....	107
Чередніченко К.А., Мельник В.О. Нетарифне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції.....	109
Бойко І.О., Пахомова А.О. Єдиний патент Європейського союзу та його значення для України.....	110
Гамоцький Я.В., Линник Т.В. Колізії в аграрному праві України щодо громадян, іноземців і осіб без громадянства.....	112
Гамоцький Я.В., Малишко І.В. Еволюція міжнародних торговельних угод у ХХІ столітті.....	114
Кармазіна Л.С., Пахомова А.О. Патентне право і принцип свободи конкуренції: межі правомірності використання винаходу.....	115
Костюк Р.М., Пахомова А.О. Патентне право в Україні: вплив законодавства ЄС на національну практику та гармонізацію нормативної бази.....	116
Матвієнко М.О., Пахомова А.О. Порівняльний аналіз ключових проблем аграрного та земельного права.....	117
Панченко О.М., Пахомова А.О. Роль ветеранів у відновленні та розвитку аграрного сектору України.....	119
Придатченко М.Ю., Пахомова А.О. Проблеми патентування медичних препаратів під час воєнного стану.....	120
Сергєєв О.В., Ковальчук І.В. Роль СОТ у врегулюванні міжнародних торговельних спорів: виклики та перспективи для України.....	122
Сергєєв О.В., Настіна О.І. Земельний сервітут: види, правове регулювання та проблеми реалізації.....	123
Сергєєв О.В., Линник Т.В. Колізія між правом на працю та економічними інтересами держави.....	125
Когутенко Д.В., Малишко І.В. Світовий банк і його роль у глобальному розвитку.....	126
Кириченко В.В., Малишко І.В. Особливості державного фінансового контролю у сфері оборонних закупівель в умовах воєнного стану.....	127